

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om koncession för fordonsbesiktning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om koncession för fordonsbesiktning stiftas. Lagen skall möjliggöra införande av konkurrens inom fordonsbesiktningsverksamheten. Av trafiksäkerhetsskäl skall koncession krävas för utförande av besiktningar. Koncessionen skall beviljas av trafikministeriet. Beviljande av koncession förutsätter bl.a. att sökanden på ett sakkunnigt och tillförlitligt sätt kan sköta besiktningar av person-, paket- och lastbilar samt deras släpvagnar. Dessutom förutsätts att sökanden är kommersiellt, ekonomiskt och annars oberoende av företag som idkar handel med fordon, reparationsverksamhet, handel med bränsle och annan motsvarande verksamhet.

Verksamheten skall övervakas av trafikministeriet och fordonsförvaltningen. Trafikministeriet har rätt att återkalla koncessionen, om förutsättningarna för beviljande av koncessionen inte längre gäller eller om sökanden annars i sin verksamhet underlåter att beakta trafiksäkerheten.

Propositionen ansluter sig till ombildandet av den nuvarande Bilregistercentralen till ett

affärsverk, vilket skett vid ingången av 1993. Det föreliggande lagförslaget medför sannolikt att en del av fordonsbesiktningsuppgifterna övergår på organisationer som konkurrerar med Bilregistercentralen.

På grund av att det uppstår konkurrens föreslås det i propositionen även att nödvändiga ändringar görs i lagen om Bilregistercentralen. Dessutom föreslås det att enheten för fordonsförvaltningen, som för närvarande är en del av Bilregistercentralen, avskiljs till ett självständigt konkurrensövervakande organ, fordonsförvaltningen, om vilken stiftas en särskild lag. Fordonsförvaltningen skall även sköta de övriga myndighetsuppgifter som den för närvarande har.

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft vid ingången av 1994. Koncessioner som avses i den föreslagna lagen om koncession för fordonsbesiktning beviljas 1994 för grundande av verksamhetsplatser endast i sådana kommuner där avståndet till Bilregistercentralens närmaste ordinarie besiktningsställe är minst 30 km.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Fordonsbesiktningsverksamheten i Finland inleddes 1922. Besiktningarna skedde under trafikministeriets övervakning som ett sportelsystem till 1968 då besiktningsväsendet anslöts till Bilregistercentralen, som grundats två år tidigare.

Skyldigheten att besikta fordon stadgas i 84 § 1 mom. vägtrafiklagen (818/89), enligt vilket användning i trafik av ett fordon är förbjuden om fordonet inte har besiktats. Genom förordning kan stadgas om undantag från besiktningskyldigheten.

Enligt 2 § lagen om Bilregistercentralen (988/92) tillhandahåller det genom lag grundade affärsverket bland annat tjänster som

gäller besiktning av fordon. Om fordonsbesiktningsskyldigheten stadgas närmare i förordningen om besiktning av fordon (1702/92). Enligt författningarna är Bilregistercentralens besiktningstillstånd de enda producenterna av besiktningstjänster.

För myndighetsuppgifterna inom förvaltningsområdet ansvarar enheterna för fordonsförvaltningen, som fungerar som en del av Bilregistercentralen.

År 1992 utförde Bilregistercentralen ca 2 miljoner besiktningar, för vilka uppbars ca 204 milj. mk i avgifter till självkostnadspris. Samma år förrättades 1,5 miljoner årsbesiktningar av person- och paketbilar. Övriga betydande uppgifter i anknytning till trafiksäkerheten var deltagande i trafikövervakning tillsammans med polisen (1 100 arbetsdagar), granskningar enligt lagen om handel med samt installation och reparation av trafikförnödenheter (570/78) (86 arbetsdagar) och deltagande i undersökningskommissioner för utredande av trafikolyckor med dödlig utgång (460 arbetsdagar år 1991).

Besiktningstillstånden tar årligen emot ca 95 000 förarexamina. Genom detta uppgiftsområde har de en betydlig inverkan på trafiksäkerheten.

Bilregistercentralens organisation täcker hela landet. Det finns 77 besiktningstillstånd och dessa har ca 1 000 anställda för besiktning och uppgifter i anknytning till besiktningen.

Bilregistercentralen har i vissa uppgifter som anknuter till besiktning anlitat reparationsverkstadsbranschen som underleverantör. Auktoriserade reparationsverkstäder har utfört kontroller av bromsarna på tunga fordon samt förseglingar av taxametrar i taxibilar. Avgascontrollen som inleddes vid ingången av 1993 kan också utföras vid en reparationsverkstad, liksom även anpassning av tryckluftsbromsar och kontroll av dragkopplingen för släpvagnar.

1.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen utomlands

I nästan alla länder där bilismen är utbredd besiktas fordonen regelbundet. Organiseringen av verksamheten varierar. I Finland omfattar besiktningstillståndets verksamhet synbarligen mera än i något annat land. Hos oss sköter besiktningstillståndet fordonsbesiktningen, mottagningen av förarexamina samt en del av for-

donsregistreringsuppgifterna. I många länder sköter besiktningstillstånden endast den tekniska besiktningen av fordonet. I praktiken har arbetsfördelningen hos oss visat sig vara en lyckad lösning som bl.a. garanterat att uppgifterna om besiktning och förarexamina införts i fordons- och körkortregistren i realtid.

I Sverige sköts besiktningens verksamhet av ett aktiebolag med statsägd majoritet. Eftergranskningarna av person- och paketbilar som underkänts vid besiktningen kan numera även godkännas hos auktoriserade reparationsverkstäder.

Europeiska gemenskapernas råds direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om trafiksäkerhetsprovning av motorfordon och släpfordon till dessa fordon (77/143/EEG), sådant det lyder ändrat genom direktiven 88/449/EEG, 91/225/EEG och 91/328/EEG, anger att fordonsbesiktningen är obligatorisk och bestämmer miniminivån för hur ofta ett fordon skall besiktas. Enligt miniminivån skall den första besiktningen utföras senast fyra år efter det att bilen tagits i bruk, varefter bilen besiktas vartannat år. I de länder där ett besiktningssystem redan finns skall miniminivån vara uppnådd senast 1994. I de övriga länderna skall denna nivå vara uppnådd senast 1998. I Finland och Sverige har man ansett att trafiksäkerhetsskäl förutsätter att gamla bilar besiktas oftare än vad direktivets miniminivå förutsätter. Den första och andra besiktningen av nya bilar i Finland sker enligt direktivets tidtabell.

Dessutom har ett utkast beretts till europeisk standard (EN/20.6.1991 allmänna krav för inrättningar som utför kontroller), som bl.a. definierar de allmänna kraven på opartiskhet för organisationer som utför kontroller (besiktningar). Detta utkast innebär om det förverkligas att de länder där besiktningen sker i reparationsverkstäder måste omorganisera besiktningens verksamhet. Denna proposition har uppgjorts så att i den även beaktas de krav på opartiskhet som utkastet till standard ställer på den som bedriver besiktningens verksamhet.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Genom att ombilda Bilregistercentralen till ett affärsverk har man försökt förbättra inrätt-

ningens serviceförmåga och ekonomiska effektivitet. En inrättning som är i monopolställning når dock nödvändigtvis inte upp till den nivå som kan väntas av ett företag eller en inrättning som har konkurrens. Med denna proposition eftersträvar man en situation där ett statligt ämbetsverk som tidigare varit i monopolställning skall fungera som ett affärsverk på en konkurrerande marknad.

Fordonsbesiktningens verksamhetens centrala samhälleliga målsättning är förbättrande av trafiksäkerheten, förlängande av den ekonomiska brukstiden för fordonsbeståndet och inverkan på miljövården. För kunden är det särskilt viktigt att han kan lita på att han får en opartisk och sakkunnig service från alla som erbjuder besiktningsservice. Uppnåendet av dessa mål måste beaktas då konkurrensen öppnas. För de nämnda målen är det av betydelse under vilka förutsättningar koncession kan erhållas, hur verksamheten övervakas och i vilka situationer koncessionen måste återkallas.

Propositionen syftar i första hand till att förbättra servicenivån för fordonsbesiktningssuppgifterna och uppnå ekonomisk effektivitet. Samtidigt är målet att säkerställa att de samhälleliga målsättningarna nås.

Genom att skilja fordonsförvaltningen från Bilregistercentralen eftersträvas en opartisk övervakning av konkurrensen.

2.2. De viktigaste förslagen

Konkurrens

Ombildandet av ett ämbetsverk till ett affärsverk förutsätter i allmänhet även att konkurrens införs inom ämbetsverkets verksamhetsområde. Införandet av konkurrensen bör skötas så att både affärsverket och eventuella konkurrenter har samma konkurrensläge. Man har försökt säkra Bilregistercentralens ekonomiska förutsättningar att fungera i en konkurrenssituation i samband med att den ombildas till ett affärsverk.

Förutom de ekonomiska utgångspunkterna inriktas kraven på opartiskhet i konkurrensen på beaktande av trafiksäkerhetsmålsättningarna både inom Bilregistercentralens och dess konkurrenters verksamhet.

Konkurrens ger oundvikligen även upphov till konkurrens genom priset på tjänsterna. Vid

Bilregistercentralens besiktningstillfällen varierar utgifterna för årsbesiktning av en personbil mellan 40 och 140 mk. Där volymerna är stora är utgifterna per enhet de lägsta. För närvarande råder samma prissättning i hela landet, dvs. för varje besiktning uppbärs 100 mk, vilket är den genomsnittliga enhetskostnaden för hela landet. Avsikten är att man inte skall förutsätta regionalt täckande serviceutbud av den som söker koncession, varför man av varken Bilregistercentralen eller dess konkurrenter kan kräva samma prissättning i hela landet.

Konkurrensen inleds på avsidet belägna orter. Konkurrens tillåts från och med 1994 i de kommuner som är belägna minst 30 km från Bilregistercentralens närmaste ordinarie besiktningstillfälle. Från 1995 kan koncessioner även beviljas för de orter där Bilregistercentralen för närvarande har ett besiktningstillfälle, dvs. härvid släpps konkurrensen helt fri. Innan konkurrens tillåts fungerar Bilregistercentralen som ett statligt affärsverk. Priserna för dess prestationer eller grunderna för fastställande av priserna fastställs av statsrådet.

För Bilregistercentralen reserveras en skälig tid att förbereda sig för konkurrensen. Detta är nödvändigt för att de som arbetar inom organisationen skall kunna förberedas att fungera på det sätt som konkurrensen förutsätter. Konkurrensen kommer sannolikt att förutsätta att mängden personal i Bilregistercentralen skärs ned. För att detta så vitt det är möjligt skall kunna genomföras utan uppsägningar måste tiden för övergång till konkurrens vara tillräckligt lång. Erfarenheterna av vissa andra statliga enheter visar att man vid övergången från verksamhet som ämbetsverk till fri konkurrens måste reservera en tillräcklig anpassningstid även för personalen.

Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen, som för närvarande sköter myndighetsuppgifterna, skall avskiljas från affärsverket från ingången av 1994 och av den bildas därvid en ny enhet, fordonsförvaltningen, som är direkt underställd trafikministeriet.

Koncession

På grund av trafiksäkerhetsmålsättningen kan beslut om inledande av fordonsbesiktningens verksamhet inte lämnas att bero av verksamhetsidkarens eget övervägande, dvs. t.ex. enbart grunda sig på anmälningsskyldighet.

Verksamhet som enbart baserar sig på anmälningskyldighet kan i praktiken inte i dessa fall övervakas. Eftersom det är fråga om en betydande samhällelig serviceverksamhet, föreslås i propositionen att fordonsbesiktningen skall vara koncessionsbelagd verksamhet. När tillståndsmyndigheten behandlar en koncessionsansökan skall den bland annat pröva om de centrala kraven för trafiksäkerhetsmålsättningen uppfylls. När beviljande av koncession övervägs skall myndigheten däremot inte ta ställning till om verksamheten behövs. Koncessionen skall beviljas varje sökande som uppfyller de lagstadgade kraven. Bilregistercentralen idkar besiktningens verksamhet utan koncession med stöd av 2 § lagen om Bilregistercentralen.

En förutsättning för beviljande av koncession är bl.a. att sökanden företer en plan genom vilken en tillräcklig hög kvalitet för verksamheten och en jämlik behandling av kunderna säkras (kvalitetsmanual). För att trygga kundens konsumentskydd och en på allt sätt opartisk verksamhet föreslås att sökanden och hans anställda inte får stå i ett kommersiellt, ekonomiskt eller något annat beroendeförhållande till personen eller företag, eller av dem bildade organisationer, som bedriver tillverkning, import eller handel som gäller fordon eller delar eller tillbehör till fordon o.a. motsvarande verksamhet.

Fordonsbesiktning är en verksamhet där kravet på fullständigt oberoende är särskilt viktigt. Om besiktningarna t.ex. sköttes i nuvarande reparationsverkstäder, skulle detta kunna leda till att konsumenten som en förutsättning för godkännande vid besiktning skulle vara tvungen att betala för extra reparationer. Sysselsättningssituationen vid reparationsverkstaden skulle kunna ha en inverkan på reparationsernas omfattning och det pris som kunden betalar för besiktningen kunde således stiga. För kunden är det nödvändigt att den som utför besiktningen inte har några sådana kontakter till övrig affärsverksamhet inom bilbranschen som kan medföra att verksamhetsidkarens oberoende ifrågasätts.

För att en tillräcklig teknisk sakkunskap och en yrkesmässigt seriös inställning till besiktningens verksamhet skall kunna garanteras, förutsätts att sökanden innehar färdigheter för årsbesiktningar och övriga kontroller gällande fordonets skick för alla slags bilar. Målet är att konsumenten skall kunna få största delen av besiktningstjänsterna av varje verksamhetsid-

kare. Genom detta strävar man efter att förutom att upprätthålla konsumenternas förtroende för besiktningens verksamhet även att förhindra en situation där koncessionshavaren endast koncentrerar sig på de tekniskt sett enklaste och ekonomiskt mest lönsamma serviceformerna. Om en verksamhet av sistnämnda typ tillåts leder det lätt till att trafiksäkerhetsmålsättningen åsidosätts av strävan efter ekonomisk vinning.

Koncessionerna skall beviljas av trafikministeriet och varje koncession skall gälla för endast ett besiktningställe.

Tillsyn

Fordonsförvaltningen skall redan från början svara för tillsynen över verksamheten. Både genom att utföra inspektion innan verksamheten inleds och övrig tillsyn på fältet samt genom att förutsätta regelbunden rapportering av besiktningstillägen tillser fordonsförvaltningen att de trafiksäkerhets- och miljövårdsmålsättningar som uppställts för verksamheten uppfylls. En tillräcklig tillsyn på fältet är nödvändig, eftersom det kan uppkomma situationer där en bil godkänns fastän den inte uppfyller föreskrifterna. Denna risk kan anses vara uppenbar, eftersom både kunden och den som förrättar besiktningen har ekonomiska intressen i en dylik situation. Kunden besparas eventuella utgifter för reparationer. Den som förrättar besiktningen erhåller kanske å sin sida ett längre kundförhållande. Den som förlorar på detta är trafiksäkerheten.

Koncessionsbeviljaren skall vara tvungen att återkalla koncessionen, om koncessionshavaren har försatts i konkurs eller meddelats näringsförbud. Koncessionshavaren kan ges en varning och koncessionen kan enligt prövning återkallas t.ex. om fordon som inte uppfyller bestämmelserna godkänns vid besiktningen eller godkännande nivån vid verksamhetsidkarens besiktningar väsentligt avviker från det nationella genomsnittet.

3. Propositionens verkningar i fråga om förvaltning och ekonomi

Propositionen har inga verkningar i fråga om förvaltning och inga andra ekonomiska verkningar på statens ekonomi än att man under

övergången till konkurrens troligen inte kan uppställa krav på inkomstföring på Bilregistercentralen.

De ekonomiska följderna inom affärsverket är beroende av den situation som konkurrensen medför.

4. Ärendets beredning

Propositionen har beretts i en arbetsgrupp som tillsatts av trafikministeriet i februari 1992. Förutom trafikministeriet har finansministeriet, Bilregistercentralen samt Bilregistercentralens personalorganisationer varit representerade i arbetsgruppen.

Om propositionen har i beredningsskedet begärts utlåtanden av finansministeriet, inrikesministeriets polisavdelning, justitieministeriet, Bilregistercentralen, Konkurrensverket, konsumentombudsmannens byrå, dataombudsmannens byrå, tekniska kontrollcentralen, Autoalan keskusliitto ry, Autotuojat ry, Trafikskyddet, Finlands Lastbilsförbund rf, Suomen Taksi-liitto ry, Trafikförsäkringsföreningen samt Bilregistercentralens personalorganisationer. Dessutom har Oljebranschens Centralförbund rf inkommit med ett utlåtande.

I utlåtandena understöds den föreslagna ändringen. Vid beredningen har i mån av möjlighet beaktats de anmärkningar på detaljer som anförts i utlåtandena.

DETALJMOTIVERING

1. Lag förslagen

1.1. Lag om koncession för fordonsbesiktning

1 §. *Lagens syfte och tillämpningsområde.* Syftet med lagen är att med hjälp av fordonsbesiktning främja trafiksäkerheten och minska de miljökador som fordonen orsakar. Genom detta betonas besiktningsverksamhetens samhällseliga mål. Ur samhällselig synpunkt är inte avsikten med att inleda konkurrens inom fordonsbesiktningen att främja någon sökandes kommersiella syften, utan att trygga att trafik-säkerhets- och miljövårdsmålsättningarna nås när hela branschens lönsamhet och serviceför-måga effektivteras.

Lagen tillämpas både på dem som ansöker om koncession för fordonsbesiktning och på dem som erhållit koncession och med stöd av denna utför besiktning. Lagen skall till vissa delar även tillämpas på Bilregistercentralen. Inrättningen bedriver besiktningsverksamhet med stöd av lagen om Bilregistercentralen (988/92), så den behöver inte ansöka om koncession.

I fråga om Bilregistercentralen hänvisas till 3 § i lagförslaget.

2 §. *Koncessionsplikt.* Koncession behövs för fordonsbesiktningar och uppgifter som har samband med dessa. Besiktningsuppgifterna definieras närmare i förordningen om besikt-

ning av fordon. Verksamhetsidkaren kan utanför det område som koncessionen gäller även erbjuda andra tjänster som dock måste vara sådana att de inte äventyrar verksamhetsidka-rens oberoende enligt 5 §.

Koncession behövs även för inmatning av besiktningsuppgifter i fordonsregistret. De uppgifter som matas in består av sådana uppgifter som nämns i 5 § lagen om ett datasystem för vägtrafiken (819/89) och 2 kap. förordningen om registrering av fordon (1703/92). Inmatningen av data gäller enbart data som anknyter till uppgifterna. För att beviljas koncession skall sökanden kunna sköta både de egentliga besiktningsuppgifterna och inmatningen av data i fordonsregistret.

Frågan om hur sökanden ämnar sköta inmatningen skall enligt förslagets 7 § utredas innan koncessionen beviljas.

Besiktningsuppgifter kan för det första inmatas så att koncessionshavaren sänder ett skriftligt meddelande med de uppgifter som behövs till Bilregistercentralen eller någon annan koncessionshavare som överför eller inför uppgifterna i datasystemet för vägtrafiken.

Koncessionshavaren kan även på det sätt som nämns i 9 § 4 mom. lagen om ett datasystem för vägtrafiken med hjälp av teknisk anslutning överföra uppgifterna till datasystemet för vägtrafiken. Till dessa delar utgör koncessionen för besiktningsuppgifter samti-

digt även ett tillstånd att överföra uppgifter. Överföringen av uppgifter skall dock ske enligt av trafikministeriet och fordonsförvaltningen utfärdade bestämmelser. Eftersom överföringen inte innebär direkt införande, sker den i praktiken via tillfällig lagring på samma sätt som vid direktregistrering av fordon.

Det tredje alternativet vid skötseln av inmatningen av uppgifter är att besiktningssuppgifterna införs direkt i datasystemet för vägtrafiken. Härvid överförs uppgifterna direkt till databasen utan tillfällig lagring. En sådan inmatning av uppgifter förutsätter enligt 9 § 4 mom. lagen om ett datasystem för vägtrafiken dock ett särskilt tillstånd av enheten för fordonsförvaltningen, som sköter datasystemet.

För att ur datasystemet för vägtrafiken erhålla uppgifter som behövs vid besiktning krävs inget särskilt tillstånd. 11 § 1 mom. 4 punkten, 13 § 2 punkten, 15 § 1 mom. 6 punkten och 16 § 2 mom. 2 punkten i lagen om ett datasystem för vägtrafiken berättigar en besiktningförrättare som beviljats koncession att få de uppgifter han behöver. Koncessionshavaren skall dock både vad gäller erhållande och inmatning av uppgifter sörja för behövlig datasekretess på det sätt som konstateras i 3 § 1 mom. 5 punkten. Fordonsförvaltningen övervakar enligt 19 a § lagen om ett datasystem för vägtrafiken att detta följs.

Av besiktningssuppgifterna skall typbesiktningar och EG-typgodkännanden dock bibehållas som myndighetsuppgifter som handhas av fordonsförvaltningen. Därför stadgas i 2 mom. att koncession inte kan beviljas för dessa uppgifter.

För att möjliggöra anskaffande av underleverantörstjänster för fordonsbesiktningar och uppgifter i samband med dem ges i 3 mom. en möjlighet att genom förordning stadga om att smärre delar av dessa uppgifter även kan utföras av någon annan än den som beviljats koncession. Det är närmast fråga om uppgifter där Bilregistercentralen tidigare anlitat reparationsverkstadsbranschen som underleverantör. Dessutom skall kontroller av avgasutsläpp samt anpassning av tryckluftsbromsar och kontroller av dragkopplingar för släpvagnar fortfarande kunna skötas av andra än den som beviljats koncession för besiktningssuppgifter och Bilregistercentralen.

3 §. *Allmänna förutsättningar för beviljande av koncession.* Avsikten är att behovsprövning inte skall iaktas då koncessioner beviljas. Varje

sökande som uppfyller de villkor som stadgas i denna lag skall beviljas koncession.

De allmänna förutsättningarna för beviljande av koncession är först och främst att sökanden är tillförlitlig, sakkunnig, solvent och oberoende. Om de förutsättningar som avgör om sökanden kan anses vara tillförlitlig och oberoende stadgas närmare i 4 och 5 §§. Kravet på sakkunskap innebär i praktiken att den ansvariga personen skall ha avlagt minst teknikerexamen vid billinjen i en teknisk skola. Därtill skall han ha tillräcklig praktisk erfarenhet av besiktning- eller andra tekniska kontrolluppgifter.

Förhandsövervakningen av solvenskravet torde i praktiken begränsas till att ett personbolags ansvariga bolagsman visar att han råder över sig själv och sin egendom. Av sökanden kan även förutsättas en utredning över bolagets förmögenhet då verksamheten inleds.

Sökanden skall också kunna säkerställa en tillräckligt hög kvalitet för verksamheten och en lika behandling av kunderna. Detta krav avser inte att begränsa konkurrensen utan avsikten är att försöka garantera att de nödvändiga trafiksäkerhetsmålsättningarna beaktas i affärsverksamheten. I praktiken skall säkrandet av arbetets kvalitet påvisas med en kvalitetsmanual som uppfyller de allmänt godtagna principerna för kvalitetssäkring. Med kvalitetsmanualen visar sökanden att han känner till vad besiktningssverksamheten omfattar, kriterierna för godkännande, grunderna för de reparationsåtgärder som förutsätts av kunden samt grunderna för underkännande vid en besiktning. Lika behandling av kunderna påvisar sökanden med den detaljerade utbildningsplan som införs i kvalitetsmanualen och genom att utreda hur den respons som kommer från kunderna behandlas i organisationen och hur man ämnar organisera den interna kontrollen av verksamheten.

Sökanden skall dessutom kunna sörja för behövlig datasekretess. Han skall i praktiken framlägga en plan på hur man ämnar sköta inmatningen av data i datasystemet för vägtrafiken och hur man ämnar skaffa de uppgifter man behöver därifrån samt om hur tryggheten av dessa kontakter kommer att arrangeras på ett tillförlitligt och ändamålsenligt sätt. Av planen skall dessutom framgå hur integritetsskyddet garanteras på ett ändamålsenligt sätt i detta sammanhang.

I paragrafens 2 mom. stadgas att koncession

inte beviljas om det av ansökan eller annars av omständigheterna framgår att arrangemang i samband medansökan har vidtagits i syfte att kringgå stadgandena om förutsättningar för koncession. Genom detta strävar man efter att förhindra att t.ex. bulvaner används för att kringgå stadgandena om sökandens oberoende.

4 §. *Bedömning av sökandens tillförlitlighet.* I denna paragraf preciseras de tillförlitlighetskrav som är en allmän förutsättning för att koncession skall beviljas. Enligt paragrafen kan den som söker koncession anses vara tillförlitlig, om den som söker koncession, den som svarar för verksamheten, de som hör till besiktningsspersonalen eller, i fråga om en sökande vars verksamhet bedrivs i bolagsform, styrelsens eller förvaltningsrådets medlemmar eller suppleanter, verkställande direktören, de ansvariga bolagsmännen eller andra personer i jämförbar ställning gjort sig skyldiga till vissa brott.

I fråga om trafikförseelser förutsätter besiktningens betydelse för trafiksäkerheten en större oförvitlighet än normalt av dem som arbetar i besiktningssuppgifter. Det kan t.ex. inte godkännas att en person som gjort sig skyldig till rattfylleri arbetar i fordonsbesiktningssuppgifter. Därför stadgas i paragrafen att den som söker koncession eller de som ansvarar för verksamheten eller de som hör till besiktningsspersonalen inte kan arbeta i dessa uppgifter om de under de senaste fem åren dömts för ett brott som avses i 75 § vägtrafiklagen eller för ett brott för vilket påföljden varit fängelsestraff. Brott som nämns i 75 § vägtrafiklagen är rattfylleri, grovt rattfylleri, körning under påverkan av rusmedel och grovt äventyrande av trafiksäkerheten.

Som förutsättning för koncession stadgas även att sökanden eller de som svarar för verksamheten eller de som hör till besiktningsspersonalen inte under det senaste året tre eller flera gånger har dömts för ett sådant brott mot stadgandena och bestämmelserna om trafik- eller fordons säkerhet för vilket påföljden varit bötesstraff.

Förutom att större oförvitlighet än normalt krävs av den som söker koncession, den som svarar för besiktningssverksamheten samt dem som hör till besiktningsspersonalen, krävs för en sökande vars verksamhet bedrivs i bolagsform detsamma även av vissa personer i ledande ställning samt andra personer i jämförbar ställning. Inte heller i fråga om dem kan det

accepteras att de kan fungera i ledande uppgifter för ett företag som är verksamt inom trafiksäkerhetsuppgifter, om de gjort sig skyldiga till brott av nämnda slag.

Tidsbegränsningarna skall tolkas så att begränsningarna om fem år och ett år räknas bakåt från granskningstidpunkten. Om det under granskningsperioden inträffat brott eller förseelser i den utsträckning som avses ovan, finns det inte förutsättningar för koncession. Motsvarande kriterier har även använts i Bilregistercentralen då den hade ensamrätt till besiktningssuppgifter. Utgångspunkten är att en person som visar likgiltighet för trafikstadgandena eller andra stadgandena inte heller kan besitta sådan tillräcklig tillförlitlighet som skötseln av besiktningssuppgifter förutsätter.

Om den som svarar för besiktningssverksamheten eller en person som är verksam i besiktningssuppgifter under koncessionens giltighetstid gör sig skyldig till sådana brott som nämns i paragrafen, skall arbetsgivaren, dvs. koncessionshavaren i regel anses ha rätt att enligt 43 § lagen om arbetsavtal (320/70) häva arbetsavtalet på grund av vägande skäl. Man kan inte skäligen kräva att arbetsgivaren fortsätter avtalsförhållandet, eftersom det att arbetstagaren gjort sig skyldig till nämnda brott innebär att det finns en brist i fråga om de allmänna förutsättningarna för beviljande av koncession, vilket enligt 15 § leder till att koncessionen återkallas om inte bristen avhjälpas. I alla fall skall arbetsgivaren anses ha minst sådana synnerligen vägande skäl för hävande av arbetsavtal som avses i 37 § lagen om arbetsavtal.

5 §. *Bedömning av sökandens oberoende.* Genom denna paragraf preciseras kraven på sökandens oberoende. Den som söker koncession kan anses vara oberoende om varken han eller någon av hans anställda står i beroendeförhållande till vissa kretsar. Beroendeförhållandet kan t.ex. utgöras av ett kommersiellt eller ekonomiskt beroende till följande rörelser som direkt eller indirekt har inverkan på fordonsbranschen: tillverkning, import, handel, planering, marknadsföring, reparation eller service som gäller fordon eller delar eller tillhör till fordon, handel med bränsle, trafik- eller bilförsäkringsverksamhet, tillståndspliktig trafik eller någon annan motsvarande verksamhet.

Fordonsbesiktningen är en verksamhet där kravet på verksamhetsidkarens fullständiga oberoende är särskilt viktigt. Utgångspunkten är att besiktningssverksamheten är en lagstad-

gad uppgift som utförs för främjande av trafiksäkerheten. Ur samhällelig synpunkt saknar det betydelse om besiktningen utförs av ett offentligt samfund eller ett enskilt företag. Huvudsaken är att slutresultatet av en enskild besiktning inte påverkas av andra faktorer än fordonets skick och att det uppfyller gällande bestämmelser. Verksamheten skall ordnas så att det inte ens kan uppkomma en tänkbar risk för att ovidkommande faktorer beaktas då slutresultatet av besiktningen fastställs. Därför är en förutsättning för godkännande av ansökan att sökanden inte är beroende av övrig affärsverksamhet inom bilbranschen.

I praktiken innebär detta att t.ex. de som bedriver bilreparations- eller bilserviceverksamhet inte kan få koncession för fordonsbesiktningens verksamhet. Om besiktningar förrättades i reparationsverkstäder kunde detta leda till att konsumenten, för att få sitt fordon godkänt vid besiktningen, skulle vara tvungen att betala för extra reparationsåtgärder. Arbetssituationen vid reparationsverkstaden kunde inverka på omfattningen av de reparationsbehov som konstateras i samband med besiktningen och priset på besiktningen kunde således bli högre än det borde. På grund av den ekonomiska lågkonjunkturen skulle det i de nuvarande reparationsverkstäderna finnas utrymme och anordningar även för att sköta besiktningssuppgifter. Detta är dock inget skäl till att slopa kravet på oberoende och objektivitet inom besiktningens verksamheten. För kunden är det nödvändigt att besiktningens förrättaren inte har sådana förbindelser till övrig affärsverksamhet inom bilbranschen som kan ifrågasätta hans objektivitet. Utgångspunkten för granskningsverksamheten är att den part som utför kontrollerna inte råttar till de brister som konstateras vid kontrollen.

I paragrafens 2 mom. stadgas vidare att den som söker koncession inte på ovan nämnda sätt får vara beroende av en organisation som bildats av företag som bedriver affärsverksamhet med anknytning till bilbranschen. Kravet på opartiskhet avser att om ett företag inte uppfyller kraven på objektivitet, uppfyller inte heller en organisation som bildats av sådana företag kraven på oberoende.

6 §. *Koncessionens omfattning.* I denna paragraf stadgas i vilken omfattning koncessionen beviljas. Koncessionen kan beviljas enligt ansökan som begränsad eller så att den gäller för alla fordon och besiktningsslag, med undantag

av typbesiktningar och EG-typgodkännanden. Det begränsade alternativet omfattar personbilar, bussar, paketbilar och lastbilar samt deras släpvagnar (fordon i kategorierna M₁-M₃, N₁-N₃ och O₁-O₄). Av besiktningsslagen ingår i det begränsade alternativet årsbesiktningar, avgaskontroller och övriga kontroller av fordonets skick. Det mera omfattande alternativet omfattar förutom detta av fordonsslagen specialbilar, motorcyklar, mopeder, traktorer och motorredskap samt deras släpvagnar (fordon i kategorierna L₁-L₅, T och O₁-O₄) och av besiktningsslagen importbesiktningar, registreringsbesiktningar, kopplingsbesiktningar och ändringsbesiktningar.

Sökanden skall ha beredskap att utföra åtminstone alla besiktningar och kontroller som ingår i det begränsade alternativet, dvs. i 6 § 1 punkten. Det är inte ändamålsenligt att möjliggöra verksamhet med ett mindre produktbud än vad som ingår i denna proposition. T.ex. enbart årsbesiktning av personbilar leder lätt till enbart en strävan till företagsekonomisk vinning på bekostnad av trafiksäkerhetskraven.

7 §. *Ansökan om koncession.* I denna paragraf stadgas vilka utredningar som skall fogas till en ansökan om koncession. Nödvändiga utredningar är i fråga om en sökande vars verksamhet bedrivs i bolagsform utdrag ur handelsregistret och utredning över ägandeförhållandena, en utredning över var verksamheten kommer att bedrivas, hur sökanden ämnar säkerställa en tillräckligt högklassig verksamhet och en lika behandling av kunderna, hur sökanden ämnar ordna kontakterna med datasystemet för vägtrafiken och behövlig datasekretess samt hur lokaler, anordningar, personal och andra personer som nämns i 4 § uppfyller kraven på den verksamhet som ansökan avser. Dessutom kan trafikministeriet enligt prövning förutsätta andra utredningar som kompletterar ansökan.

Nuvarande lagstiftning om straffregistret och körkortsregistret möjliggör inte att utdrag ur straffregistret eller körkortsregistret ges åt den som söker koncession för utredande av om sökandens personal och övriga personer som nämns i 4 § uppfyller de krav som nämns i paragrafen. Det finns inte heller något behov att skapa en sådan lagstiftning eftersom trafikministeriet och fordonsförvaltningen enligt 16 § har rätt att erhålla uppgifter ur dessa register för behandling av ärenden som gäller beviljande av koncession. Vad gäller kraven i 4 § räcker

det således att sökanden i den utredning som nämns i 7 § 5 punkten företer tillräckliga identifieringsuppgifter om sin personal och övriga personer som nämns i 4 §, varefter tillståndsmyndigheten vid behov granskar deras straffregister och körkortsregisteruppgifter. I fråga om personer som söker anställning har arbetsgivaren dessutom en möjlighet att med stöd av 12 § 2 mom. lagen om ett datasystem för vägtrafiken be arbetstagaren skaffa ett utdrag med sina egna uppgifter ur körkortsregistret för kontroll av körkortsregisteruppgifterna om arbetstagaren i fråga.

8 §. *Beviljande av koncession.* Enligt denna paragraf beviljar trafikministeriet koncession, om sökanden uppfyller kraven i 3—5 §§ och lämnar de utredningar som nämns i 7 §. Enligt den allmänna strävan inom statsförvaltningen överförs tillståndsärenden från ministerienivå till ämbetsverken. Det är dock ändamålsenligt att trafikministeriet beviljar koncessionerna i inledningsskedet av verksamheten. När grundprinciperna för beviljande av koncession utformats och verksamheten vid fordonsförvaltningen, som avskiljs från Bilregistercentralen, stabiliserats, överförs beviljandet av koncessioner till fordonsförvaltningen.

Trafikministeriet kan dessutom enligt prövning i sitt beslut om beviljande av koncession uppställa tillståndsvillkor. Koncessionen kan t.ex. till en början beviljas temporärt. Koncessionen beviljas för varje besiktningställe särskilt, dvs. sökanden skall ansöka om en särskild koncession för varje verksamhetställe. Varje verksamhetsställe skall härvid även uppfylla de förutsättningar som uppställts för koncessionen.

9 §. *Inledande av verksamheten.* För att besiktningssverksamheten skall få inledas krävs att tillsynsmyndigheten, dvs. fordonsförvaltningen konstaterat att koncessionshavarens lokaler, besiktningssanordningar, personal och övriga omständigheter överensstämmer med koncessionen och de krav en ändamålsenlig verksamhet ställer. I praktiken utför en tjänsteman vid fordonsförvaltningen en inspektion av besiktningstället. På basis av denna inspektion konstateras nämnda fakta. Inspektionen kan enligt koncessionsbeviljarens prövning förrättas innan beslutet om beviljande av koncession fattas eller efter det.

För att av verksamheten skall få inledas krävs för det första att tillsynsmyndigheten vid inspektionen konstaterar att koncessionshava-

rens lokaler är permanenta och lämpade för verksamheten samt sådana att besiktningarna oberoende av vädret kan utföras på behörigt sätt. Väderleken får alltså inte utgöra ett hinder för verksamheten utan man skall kunna erbjuda tjänster trots regn eller kyla. En del av besiktningssanordningarna, t.ex. bromsdynamometern, kan även finnas i kalla utrymmen, men de skall även härvid fungera oklanderligt. Tillsynsmyndigheten skall även innan verksamheten inleds godkänna koncessionshavarens besiktningssanordningar som lämpliga för den verksamhet som ansökan avser.

För att verksamheten skall få inledas krävs också att tillsynsmyndigheten konstaterar att sökanden har en tillräcklig ordinarie personal för de uppgifter som ansökan avser. Genom detta krav eftersträvas inte en begränsning av konkurrensen eller arbetskraftens rörlighet. Avsikten är enbart att sökanden skall ha en sådan tillräcklig ordinarie personal som behövs under normala förhållanden, genom vilket man till sin del försöker trygga en tillräcklig sakkännedom hos dem som arbetar i besiktningssuppgifter och en lika behandling av kunderna. Kravet hindrar inte heller att tillfällig personal som uppfyller de lagstadgade kraven anlitas när arbetet hopar sig eller under motsvarande omständigheter.

Tillsynsmyndigheten skall dessutom enligt paragrafens 4 punkt innan verksamheten inleds konstatera att omständigheterna i samband med verksamheten även i övrigt fyller kraven.

10 §. *Tillgången till besiktningstjänster.* Enligt paragrafens 1 mom. skall koncessionshavaren efter att han beviljats koncession utföra besiktningar av de fordon som koncessionen gäller oberoende av fordonets märke, modell, tidpunkt för ibrukttagande och övriga motsvarande omständigheter. Enligt paragrafens 2 mom. får de avgifter som uppbärs för besiktningarna inte vara beroende av de omständigheter som nämns i 1 mom.

Syftet med stadgandena är att stärka det krav om koncessionshavarens oberoende som stadgas i 5 §. Vem som helst skall ha möjlighet att använda sig av koncessionshavarens tjänster oberoende av fordonets märke eller övriga omständigheter som nämns i 1 mom. På detta sätt vill man förhindra uppkomsten av t.ex. sådana besiktningstjänster för ett visst märke, vars oberoende av samma bilmärkes övriga affärsverksamhet i praktiken är svår att särskilja. Motsvarande skyldighet att erbjuda

tjänster ingår även i trafikförsäkringslagen, enligt vilken försäkringsbolagen skall bevilja trafikförsäkring för varje fordon för vilket försäkring söks.

Enligt paragrafens 3 mom. skall koncessionshavaren ordna sin verksamhet så att inga andra omständigheter än bedömning av fordonets skick och av hur det i övrigt stämmer överens med gällande bestämmelser kan inverka på slutresultatet av besiktningen eller kontrollen. Koncessionshavaren skall övervaka sin personals verksamhet så att t.ex. mottagande av mutor i princip inte är möjligt.

11 §. *Jäv*. Paragrafen stadgar att på den personal som förrättar besiktningar tillämpas i uppgifter som kräver koncession vad 10 och 11 §§ lagen om förvaltningsförfarande (598/82) stadgar om jäv för tjänsteman. Således får en person som förrättar besiktningar t.ex. inte besikta sitt eget eller en nära anhörigs fordon, och inte heller vara närvarande i en sådan situation.

12 §. *Rättelseyrkande*. Vid fordonsbesiktning och de beslut om godkännande, underkännande och meddelande av körförbud som fattas av 41—42 §§ förordningen om besiktning av fordon är det fråga om utövande av offentlig makt. Besluten kan karakteriseras som fattande av förvaltningsbeslut och därför är det motiverat att ordna en förvaltningsrättslig besvärsväg. Därför stadgas i 12 § om möjlighet att begära rättelse. Rättelse i ett beslut i ett besiktningssärende får begäras hos fordonsförvaltningen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Rättelseyrkandet skall framställas inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. En anvisning om hur begäran om rättelse skall göras skall bifogas beslutet. Ett avslag skall även motiveras. Privat besiktningssamhet sköts dessutom med stöd av 2 kap. 12 § 1 mom. 3 punkten (792/89) i strafflagen under tjänstemannaansvar. Ändring i beslut som fattats av fordonsförvaltningen söks enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden hos högsta förvaltningsdomstolen.

13 §. *Tillsyn*. Enligt paragrafens 1 mom. övervakar fordonsförvaltningen att lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den följs. Enligt paragrafens 2 mom. har tillsynsmyndigheten och trafikministeriet rätt att av koncessionshavaren få de uppgifter som behövs för att övervaka att lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. I praktiken

torde tillsynsmyndigheten av koncessionshavarna förutsätta en fortlöpande rapportering om antalet besiktningar, procenten underkända och orsakerna till underkännandena.

Så ofta det behövs kommer antagligen också identifieringsuppgifter att krävas om personal och personer i ledande ställning särskilt för uppfyllande av de krav som nämns i 4 §. Däremot kan koncessionshavaren av de orsaker som nämns i 7 § inte skaffa brottsuppgifter rörande sin personal och ledning, utan detta sköts med stöd av 16 § av tillsynsmyndigheten. Om koncessionshavaren dock har vetskap om ett brott som någon av hans anställda eller en person i ledande ställning begått, skall han underrätta tillsynsmyndigheten även om detta.

Tillsynsmyndigheten, liksom även trafikministeriet, har rätt att med stöd av 2 mom. av koncessionshavaren få behövlig utredning. Koncessionshavaren skall även underrätta tillsynsmyndigheten om förändringar i sina ägandeförhållanden och om personskiften i fråga om dem som är ansvariga för verksamheten. På detta sätt främjas övervakningen av att kraven i 5 § uppfylls.

För skötseln av tillsynen i praktiken ger paragrafens 3 mom. tillsynsmyndigheten rätt att företa inspektioner av besiktningstillägen. Koncessionshavaren är enligt 3 mom. skyldig att ordna förhållandena så att inspektion kan förrättas. Paragrafens 4 mom. stadgar att polisen är skyldig att vid behov lämna handräckning vid tillsynen.

14 §. *Tvångsmedel*. I paragrafens 1 mom. stadgas att tillsynsmyndigheten har rätt att förbjuda eller begränsa användningen av en maskin som används i besiktningssamheten och som inte uppfyller väsentliga krav. Stadgandet kompletterar arbetarskyddsmyndighetens och arbetarskyddsfullmäktiges rättigheter.

Paragrafens 2 mom. berättigar tillsynsmyndigheten att genom att förelägga vite förstärka skyldigheten att lämna uppgifter enligt 13 § 2 mom. och de förbud och begränsningar som stadgas i 1 mom.

15 §. *Återkallande av koncession*. I paragrafens 1 mom. stadgas om de situationer då koncessionen skall återkallas. Beslut om återkallande fattas av koncessionsbeviljaren, dvs. trafikministeriet. Koncessionen skall återkallas, om koncessionshavaren inte längre uppfyller de allmänna kraven enligt 3 § för erhållande av koncession och inte inom utsatt tid har av-

hjälp de brister som förekommit. Tidsbristen bör vara sådan att koncessionshavaren har en skälig tid på sig att avhjälpa bristen. Absoluta grunder för återkallande är även sådana fall där koncessionshavaren försatts i konkurs eller koncessionshavaren eller koncessionshavarens representant i dominerande ställning har meddelats näringsförbud. Det sist nämnda kommer i fråga närmast i personbolag och i sådana aktiebolag vilkas huvudägare, verkställande direktör eller styrelsemedlem meddelats näringsförbud.

I paragrafens 2 mom. anges situationer i vilka förutom återkallande av koncessionen kan användas lindrigare sanktioner: anmärkning eller skriftlig varning. Koncessionsbeviljaren skall använda någon av de nämnda påföljderna, om ett fordon som uppenbart inte uppfyller gällande föreskrifter har godkänts vid en besiktning eller kontroll för användning i trafik. Godkännande av ett fordon som är i sådant skick att det borde underkännas i besiktningen utgör i allmänhet en fara för trafiksäkerheten. Fallet skall dock vara uppenbart. Vid besiktningar kan gränsfall ofta förekomma. En sådan olikhet i åsikterna mellan besiktningförrättaren och inspektören kan inte föranleda sanktioner.

Om den procentuella andelen fordon som koncessionshavaren godkänner vid den första besiktningen märkbart avviker från den allmänna nivån i landet, kan koncessionshavaren straffas med en påföljd som nämns i 2 mom. Långvarig statistik utvisar med en mycket stor statistisk sannolikhet vilken den normala underkänningsprocenten vid besiktningar är. En märkbar avvikelse från detta föranleder till en början en anmärkning och om den fortsätter t.o.m. återkallande av koncessionen. Det kommer naturligtvis att förekomma regionala skillnader. Varje fall förutsätter på grund av rättsskydds krav en grundlig utredning. Sanktioner kan även användas om koncessionshavaren bryter mot krav som avses i 10 § eller andra krav som uppställts i lagen, t.ex. jävsstadgandet i 11 §. Situationen är densamma, om koncessionshavaren bryter mot krav som eventuellt uppställts i trafikministeriets beslut eller i tillståndsvillkoren.

Enligt paragrafens 3 mom. kan även fordonsförvaltningen fatta ett beslut enligt 2 mom. om tilldelande av anmärkning eller skriftlig varning. Enligt paragrafens 4 mom. skall ett beslut om återkallande av koncessionen iakttas

oberoende av eventuella besvär. Denna bestämmelse är nödvändig eftersom ett beslut om återkallande av koncessionen förutsätter en så allvarlig förseelse att det inte finns skäl att låta verksamheten och den eventuella förseelsen fortsätta under besvärprocessen.

16 §. *Personregisteruppgifter*. Paragrafen ger trafikministeriet och fordonsförvaltningen rätt att ur straffregistret och körkortsregistret få de uppgifter som behövs vid behandlingen av ärenden som gäller beviljande och återkallande av koncessioner. Stadgandet motsvarar 30 § lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/91). Beviljandet av koncession och tillsynen över verksamheten förutsätter att myndigheterna vid behov på eget initiativ kan kontrollera de ansvariga tjänstemännens och besiktningsspersonalens uppgifter i de nämnda registren. Närmast kan det vara fråga om situationer som gäller utredande av frågor som avses i 4 §.

17 §. *Tystnadsplikt*. Koncessionshavaren och hans anställda har enligt paragrafen tystnadsplikt i fråga om uppgifter som de fått om sådana i 4 § avsedda brott som begåtts av personer som nämns i samma paragraf. Lagen ger inte heller koncessionshavaren rätt att registrera dylika uppgifter. Trafikministeriet och fordonsförvaltningen kan på grund av saksammanhanget inte betraktas som utomstående enligt paragrafen. Tystnadsplikten i paragrafen kompletteras dessutom av vad som i 41 § personregisterlagen stadgas om tystnadsplikt vid inhämtande, registrering, användning och utlämnande av personuppgifter.

18 §. *Straffstadganden*. Den som utan giltig koncession gjort sig skyldig till utövande av fordonsbesiktning skall enligt 1 mom. för olovligt utövande av fordonsbesiktning dömas till böter eller till högst tre månaders fängelse.

I 2 mom. stadgas att den som försummat att göra anmälan eller lämna uppgifter enligt lagen eller enligt stadganden som utfärdats med stöd av den eller som hindrat eller stört förrättandet av en inspektion enligt 13 § 3 mom. skall dömas till böter för brott mot stadgandena om koncession för fordonsbesiktning. Stadganden om koncessionshavarens skyldighet att göra anmälan och lämna uppgifter ingår t.ex. i 13 § 2 mom.

För brott mot tystnadsplikten i 17 § döms enligt 3 mom. till böter eller till högst tre månaders fängelse. Straffstadgandet är subsidi-

ärt, dvs. det tillämpas bara om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

I 3 mom. hänvisas till 40 kap. 5 § strafflagen, i vilken stadgas om straff för brott mot tjänstemäns och offentligt anställda arbetstagarers tystnadsplikt.

19 §. *Närmare föreskrifter.* Enligt paragrafen kan närmare föreskrifter vid behov meddelas genom beslut av trafikministeriet. Föreskrifter kan meddelas om de allmänna förutsättningarna för beviljande av koncession, om personalens behörighetsvillkor, om frivilliga försäkringar, om de lokaler och kontrollanordningar som används vid besiktningar, om kvalitetskrav och säkerställande av kvaliteten på besiktningens verksamheten, om sändande av uppgifter om besiktningar till fordonsregistret samt om samarbete med myndigheterna.

20 §. *Ikraftträdande.* Det föreslås att lagen om koncession för fordonsbesiktning skall träda i kraft den 1 januari 1994. Av orsaker som nämns i avsnitt 2.2. i den allmänna motiveringen kan koncessioner likväl år 1994 endast beviljas för att inrätta besiktningstillfällen i kommuner vilkas avstånd från Bilregistercentralens närmaste ordinarie besiktningstillfälle är minst 30 km. Avståndet avser sträckan från Bilregistercentralens besiktningstillfälle till den kommuns gräns som koncessionsansökan gäller. Med ordinarie besiktningstillfälle avses inte sådana tillfälliga platser på vilka Bilregistercentralen inte har något fast verksamhetsställe. Vid ingången av år 1995 skall konkurrensen släppas helt fri.

1.2. Lagen angående rättighet att idka näring

Lagen angående rättighet att idka näring innehåller i 3 § en förteckning över näringar om vilkas idkande stadgas särskilt genom lag eller förordning. På grund av den föreslagna lagen om koncession för fordonsbesiktning bör till 17 punkten i förteckningen över de näringar om vilka stadgas särskilt fogas fordonsbesiktningar och uppgifter som har samband med besiktningar samt inmatning i fordonsregistret av data om fordonsbesiktningar och om uppgifter som har samband med besiktningar. Samtidigt föreslås det att näringar som gäller luftfartyg avskiljs från den gällande 17 punkten till en egen 17 a punkt.

1.3. Lagen om Bilregistercentralen

2 §. *Verksamhetsområde och uppgifter.* Vissa uppgifter i anslutning till skötseln av den egentliga fordonsskatten innefattar prövning som innebär myndighetsutövning. Därför bör uppgifterna överföras på fordonsförvaltningen, vilket föreslås i lagen om fordonsförvaltningen. Således bör i 2 § 1 mom. tas in ett omnämnande om lagens subsidiära natur. De skatteärenden som överförs på fordonsförvaltningen gäller efterbeskattningsbeslut som prövas individuellt samt utlåtanden i beskattningsärenden.

Det föreslås att 2 mom. skall utgå, eftersom avsikten är att separera enheten för fordonsförvaltningen från affärsverket, varvid även de myndighetsuppgifter som enheten sköter flyttas bort från Bilregistercentralen.

Enligt förslaget överförs stadgandet om rätelseyrkande från gällande 3 § 2 mom. till 2 § 2 mom.

I 3 mom. stryks omnämmandet om att närmare stadganden om indelningen av uppgifter i affärsverksuppgifter och myndighetsuppgifter kan utfärdas genom förordning. Omnämmandet är onödigt, eftersom Bilregistercentralen inte längre kommer att ha myndighetsuppgifter.

3 §. *Tillämpning av koncessionslagen.* I 3 § utgår 1 och 2 mom., medan 3 mom. i ändrad lydelse blir 2 § 3 mom. I den nya 3 § stadgas om vilka stadganden i lagen om koncession för fordonsbesiktning som skall tillämpas på Bilregistercentralen. Avsikten är att stadgandena om förutsättningarna för utövande av fordonsbesiktning, om tillgången till besiktningstjänster, om jäv, om tillsyn och om tvångsmedel skall vara bindande även för Bilregistercentralen. Genom paragrafen likställs Bilregistercentralen i lagstiftningshänseende med sina kommande konkurrenter i fråga om utövande av fordonsbesiktning.

5 §. *Prissättning.* Paragrafen upphävs, eftersom inledandet av konkurrens även betyder att priskonkurrens är möjlig. Därför bestämmer Bilregistercentralen själv sina priser på företagsekonomiska grunder.

9 §. *Inrättande och indragning av tjänster.* I paragrafen stryks omnämmandet om inrättande och indragning av tjänsten som chef för enheten för fordonsförvaltningen, eftersom fordonsförvaltningen separeras från Bilregistercentralen.

1.4. Lag om fordonförvaltningen

1 §. *Fordonförvaltningens syfte.* Fordonsförvaltningen är en trafikministeriet underställd enhet som har till uppgift att främja trafiksäkerheten, minska de miljöskador som orsakas av fordon samt sköta vissa andra myndighetsuppgifter som gäller fordon och körkort. Uppgifterna anges närmare i 2 §.

Fordonförvaltningen utgör nu en del av Bilregistercentralen. Eftersom dess uppgifter kommer att omfatta bl.a. konkurrensövervakning i fråga om besiktningens verksamhet, bör fordonförvaltningen separeras från Bilregistercentralen. Finansieringen av fordonförvaltningen skall skötas i statsbudgeten. Enhetens ställning motsvarar ett självständigt ämbetsverks. Dock är avsikten att enhetens förvaltning skall vara så lätt som möjligt. Enheten har 31 anställda. Sin förvaltningservice sköter enheten främst i form av köpta tjänster.

2 §. *Uppgifter.* I 1 mom. är fordonförvaltningens viktigaste uppgifter uppräknade. De motsvarar de uppgifter som enheten har enligt lagen om Bilregistercentralen.

I 2 mom. stadgas om uppgifter inom besiktningen. Nya uppgifter är de myndighetsuppgifter som gäller den egentliga fordonsskatten.

Enligt 3 mom. skall fordonförvaltningen även sköta andra myndighetsuppgifter inom sitt verksamhetsområde.

3 §. *Ändringssökande.* Enligt paragrafen får ändring i fordonförvaltningens beslut sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning.

4 §. *Avgifter.* Fordonsförvaltningens avgifter skall bestämmas enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

5 §. *Närmare stadganden och bestämmelser.* Närmare stadganden om fordonförvaltningen utfärdas genom förordning. Samtidigt gör paragrafen det möjligt att utfärda föreskrifter även i fordonförvaltningens arbetsordning, om ett sådant bemyndigande tas in i förordningen.

6 §. *Ikraftträdande.* Lagen avses träda i kraft samtidigt som den föreslagna lagen om koncession för fordonbesiktning, dvs. den 1 januari 1994.

7 §. *Övergångsstadganden.* Stadgandena i 1 och 2 mom. är övergångsstadganden, genom vilka tillses att inga luckor uppstår när de uppgifter som sköts av den nuvarande enheten

för fordonförvaltningen överförs på den fordonförvaltning som avses i den föreslagna lagen.

Stadgandena i 3 och 4 mom. tryggar personalens ställning så att den nuvarande personalen övergår i tjänst hos den nya enheten med sina nuvarande rättigheter och skyldigheter.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Avsikten är att i ett beslut som trafikministeriet utfärdar med stöd av 19 § lagen om koncession för fordonbesiktning uppställa som en allmän förutsättning för beviljande av koncession att en chef som är ansvarig för de tekniska frågorna i anslutning till besiktningens verksamheten skall höra till den koncessions-sökandes organisation. Som behörighetsvillkor för de personer som ansvarar för verksamheten och för besiktningsspersonalen kommer att uppställas för verksamheten lämplig grundutbildning inom den tekniska branschen, förtrogenhet med stadgandena och bestämmelserna inom branschen samt fortbildning och i fråga om de personer som ansvarar för verksamheten dessutom tillräcklig praktisk erfarenhet. I samband med de allmänna förutsättningarna är avsikten att bestämma att personalens avlöning inte får vara kopplad till grunder som äventyrar objektiviteten.

Med tanke på kundernas rättsskydd kommer i beslutet att bestämmas om frivilliga försäkringar som förutsätts av koncessionssökanden. I beslutet skall också ingå närmare bestämmelser om lokalerna samt i anslutning till dessa om en ändamålsenlig provkörbana och om tillräckliga parkeringsområden som inte stör den övriga trafiken. Lokalerna får inte heller samtidigt användas för ändamål som äventyrar verksamhetens objektivitet. I beslutet skall även de besiktningssanordningar specificeras som är nödvändiga för besiktningens verksamheten.

I beslutet skall även bestämmas om nivån på säkerställandet av kvaliteten på verksamheten och om det närmare innehållet i kvalitetsmanualen i enlighet med vad som nämns i motiveringen till 3 §. Dessutom skall i beslutet omnämnas hur koncessionshavaren skall sända data om fordonbesiktningar till fordonregistret. Alternativa förfaringsätt har konstaterats ovan i motiveringen till 2 §. Av en koncessions-

havare med en stor besiktningsvolym skall med stöd av beslutet kunna fordras att data sänds med hjälp av en teknisk anslutning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

3. Ikraftträdande

De lagar som ingår i propositionen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994.

1.

Lag

om koncession för fordonsbesiktning

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att med hjälp av fordonsbesiktning främja trafiksäkerheten och minska de miljöskador som fordonen orsakar.

Denna lag tillämpas på dem som söker koncession och på dem som med stöd av koncession utför fordonsbesiktning.

2 §

Koncessionsplikt

Koncession behövs för att under tillsyn av fordonsförvaltningen:

1) utföra fordonsbesiktningar och uppgifter som har samband med dem samt

2) för att i fordonsregistret mata in data som hänför sig till ovan nämnd verksamhet. För typbesiktningar och EG-typgodkännanden av fordon kan koncession inte beviljas.

Genom förordning kan stadgas att smärre delar av de uppgifter som nämns i 1 mom. 1 punkten kan utföras även av någon annan än den som beviljats koncession.

3 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av koncession

Koncession skall beviljas en sökande som är tillförlitlig, sakkunnig, solvent och oberoende. Sökanden skall även kunna säkerställa att verksamheten är av tillräckligt hög kvalitet och

att kunderna behandlas lika samt sörja för behövlig datasekretess.

Koncessionshavaren skall i sin verksamhet i tillämpliga delar iaktta språklagen (148/22). Koncessionshavaren skall även övrigt sörja för att den finsk- och svenskspråkiga befolkningen behov tillgodoses på enahanda grunden i post-verkets verksamhet.

Koncession beviljas inte, om det av ansökan eller annars av omständigheterna framgår att arrangemang i samband med ansökan har vidtagits i syfte att kringgå stadgandena om förutsättningarna för koncession.

4 §

Bedömning av sökandens tillförlitlighet

Den som söker koncession kan anses vara tillförlitlig, om den som söker koncession, de som svarar för verksamheten, och de som hör till besiktningspersonalen eller, i fråga om en sökande vars verksamhet bedrivs i bolagsform, styrelsens och förvaltningsrådets medlemmar och suppleanter, verkställande direktören, de ansvariga bolagsmännen och andra personer i jämförbar ställning

1) under de senaste fem åren inte har dömts för ett brott som avses i 75 § vägtrafiklagen eller för ett brott för vilket påföljden varit fängelsestraff eller

2) under det senaste året tre eller flera gånger har inte dömts för ett sådant brott mot stadgandena och bestämmelserna om trafik- eller fordonssäkerhet för vilket påföljden varit bötesstraff.

5 §

Bedömning av sökandens oberoende

Den som söker koncession kan anses vara oberoende, om varken han eller någon av hans anställda står i kommersiellt, ekonomiskt eller något annat beroendeförhållande till den som bedriver

1) tillverkning, import, handel, planering, marknadsföring, reparation eller service som gäller fordon eller delar eller tillbehör till fordon,

2) handel med bränsle,

3) trafik- eller bilförsäkringsverksamhet,

4) tillståndspliktig trafik eller

5) någon annan motsvarande verksamhet.

Den som söker koncession får inte heller stå i beroendeförhållande till organisationer som bildats av dem som bedriver verksamhet som avses i 1 mom.

6 §

Koncessionens omfattning

En koncession beviljas på ansökan med avgränsning enligt fordonsslag och besiktningsslag som följer:

1) årsbesiktningar, avgaskkontroller och andra kontroller av fordonets skick i fråga om personbilar, bussar, paketbilar och lastbilar samt deras släpvagnar (fordon i kategorierna M₁-M₃, N₁-N₃ och O₁-O₄) eller

2) besiktningar som gäller alla fordon och alla besiktningsslag, med undantag av typbesiktningar och EG-typgodkännanden.

7 §

Ansökan om koncession

Till en koncessionsansökan skall fogas:

1) utdrag ur handelsregistret och utredning om ägandeförhållandena, i fråga om en sökande vars verksamhet bedrivs i bolagsform,

2) en utredning om var verksamheten kommer att inledas,

3) en utredning om hur sökanden säkerställer att verksamheten är tillräckligt högklassig och att kunderna behandlas lika,

4) en utredning om hur sökanden ämnar ordna kontakterna med datasystemet för vägtrafiken och garantera behövlig datasekretess,

5) en utredning om hur lokaler, anordningar

samt personal och andra personer som nämns i 4 § uppfyller kraven på den verksamhet som ansökan avser samt

6) annan utredning som trafikministeriet eventuellt förutsätter.

8 §

Beviljande av koncession

Trafikministeriet beviljar koncession, om sökanden uppfyller kraven i 3 — 5 §§ och lämnar de utredningar som nämns i 7 §. Koncessionen kan beviljas på villkor som anges i beslutet. Koncessionen beviljas för ett bestämt besiktningställe.

9 §

Inledande av verksamheten

Den besiktningssverksamhet som koncessionen avser kan inledas när tillsynsmyndigheten

1) har konstaterat att koncessionshavarens lokaler är permanenta och lämpliga för verksamheten samt sådana att besiktningarna oberoende av vädret kan utföras på behörigt sätt,

2) har godkänt koncessionshavarens besiktninganordningar som lämpliga för den verksamhet som ansökan avser,

3) har konstaterat att sökanden har en tillräcklig ordinarie personal för de uppgifter som ansökan avser samt

4) har konstaterat att omständigheterna i samband med verksamheten även i övrigt fyller kraven.

10 §

Tillgången till besiktningstjänster

Koncessionshavaren skall utföra besiktningar av de fordon som koncessionen gäller, oberoende av fordonets märke och modell samt tidpunkten för ibruktagandet och andra motsvarande omständigheter.

Avgifterna för besiktningarna får inte vara beroende av de omständigheter som nämns i 1 mom.

Koncessionshavaren skall ordna sin verksamhet så att inte andra omständigheter än bedömning av fordonets skick och av hur det i övrigt stämmer överens med gällande bestämmelser kan inverka på slutresultatet av besiktningen eller kontrollen.

11 §

Jäv

På den personal som utför besiktningar

tillämpas i uppgifter som kräver koncession vad 10 och 11 §§ lagen om förvaltningsförfarande (598/82) stadgar om jäv för tjänsteman.

12 §

Rättelseyrkande

Rättelse i ett beslut som en koncessionshavare har fattat i ett besiktningsärende får begäras hos fordonsförvaltningen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Ett rättelseyrkande skall framställas inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. En anvisning om hur begäran om rättelse skall göras skall bifogas beslutet.

13 §

Tillsyn

Fordonsförvaltningen övervakar att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs.

Tillsynsmyndigheten och trafikministeriet har rätt att av koncessionshavaren få de uppgifter som behövs för att övervaka denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. Koncessionshavaren skall underrätta tillsynsmyndigheten om förändringar i sina ägandeförhållanden och om personskiften i fråga om dem som är ansvariga för verksamheten.

Tillsynsmyndigheten har rätt att för att övervaka att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs företa behövliga inspektioner på ställen där verksamhet som kräver koncession bedrivs. Koncessionshavaren är skyldig att ordna förhållandena så att en inspektion kan ske.

Polisen är skyldig att lämna handräckning vid tillsynen över iakttagandet och verkställigheten av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

14 §

Tvångsmedel

Om det vid en inspektion eller annars upptäcks att en maskin eller anordning som används i besiktningsverksamheten inte uppfyller sådana väsentliga krav som uppställts i denna lag eller i stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan tillsynsmyndigheten antingen förbjuda användning av maskinen eller anordningen eller begränsa dess användning.

Tillsynsmyndigheten kan förelägga vite för att förstärka skyldigheten att lämna uppgifter enligt 13 § 2 mom. eller de förbud och begränsningar som stadgas ovan i 1 mom. I fråga om vite gäller vad som stadgas i viteslagen (1113/90). Den som bryter mot ett förbud eller en förpliktelse som meddelats med stöd av denna lag och som förstärkts genom vite kan inte dömas till straff för samma gärning.

15 §

Återkallande av koncession

Den som beviljat en koncession skall återkalla den för en bestämd tid eller helt, om

1) koncessionshavaren inte längre uppfyller de allmänna kraven för erhållande av koncession och inte inom utsatt tid har avhjälpt bristerna,

2) koncessionshavaren har försatts i konkurs eller

3) koncessionshavaren eller en sådan representant för denne som har dominerande ställning har meddelats näringsförbud.

Koncessionen kan återkallas eller så kan koncessionshavaren ges en anmärkning eller skriftlig varning, om

1) ett fordon som uppenbart inte uppfyller gällande föreskrifter har godkänts vid en besiktning eller kontroll för användning i trafik,

2) den relativa andelen av de fordon som godkänts första gången vid en besiktning eller kontroll avviker betydligt från den allmänna nivån i landet,

3) det i verksamheten har brutits mot kravet på objektivitet enligt 10 § eller mot något annat krav i denna lag eller

4) koncessionshavaren bryter mot de krav som enligt trafikministeriets beslut gäller koncessionen eller mot kraven i de villkor som fogats till koncessionen.

En varning eller anmärkning kan ges också av fordonsförvaltningen.

Ett beslut om återkallande av koncessionen skall iaktas även om besvär har anförts mot beslutet.

16 §

Personregisteruppgifter

Trafikministeriet och fordonsförvaltningen har rätt att få de uppgifter ur straffregistret och körkortsregistret som behövs vid behandlingen

av ärenden som gäller beviljande och återkallande av koncessioner.

17 §

Tystnadsplikt

Koncessionshavaren och hans anställda får inte för utomstående röja uppgifter som de fått om en i 4 § nämnd persons brott som avses i samma paragraf.

18 §

Straffstadganden

Den som utför fordonsbesiktning utan giltig koncession skall för *olovligt utövande av fordonsbesiktning* dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

Den som försummar att göra anmälan eller lämna uppgifter enligt denna lag eller enligt stadganden som utfärdats med stöd av lagen eller som hindrar eller stör förrättandet av en inspektion som avses i 13 § 3 mom., skall för *brott mot stadgandena om koncession för fordonsbesiktning* dömas till böter.

En koncessionshavare eller hans anställda som bryter mot tystnadsplikten i 17 § skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag, för *brott mot tystnadsplikten i lagen om koncession för fordonsbesiktning*

dömas till böter eller fängelse i högst tre månader. I 40 kap. 5 § strafflagen stadgas om straff för brott mot tjänstemäns och offentligt anställda arbetstagares tystnadsplikt.

19 §

Närmare föreskrifter

Trafikministeriet kan meddela närmare föreskrifter om de allmänna förutsättningarna för beviljande av koncession, om personalens behörighetsvillkor, om frivilliga försäkringar, om de lokaler och kontrollanordningar som används vid besiktningar, om kvalitetskrav och säkerställande av kvaliteten på besiktningens verksamhet, om sändande av uppgifter om besiktningar till fordonsregistret samt om samarbete med myndigheterna.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Koncessioner som avses i denna lag beviljas år 1994 endast för inrättande av besiktningstillfällen i kommuner vilkas avstånd från Bilregistercentralens närmaste ordinarie besiktningstillfälle är minst 30 km.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen angående rättighet att idka näring**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 27 september 1919 angående rättighet att idka näring 3 § 17 punkten, sådan den lyder i lag av den 11 december 1964 (597/64), samt

fogas till 3 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 11 december 1964 samt genom lagar av den 12 december 1941, den 28 januari 1944, den 8 juli 1961, den 12 augusti 1966, den 16 mars 1979, den 14 juni och den 26 juli 1985, den 20 februari och den 8 maj 1987, den 26 augusti 1988, den 17 maj och den 20 december 1991 samt den 19 februari 1993 (858/41, 72/44, 388/61, 442/66, 320/79, 484 och 635/85, 184 och 483/87, 774/88, 839 och 1549/91 samt 252/93), en ny 17 a punkt som följer:

3 §

Genom lag eller förordning stadgas särskilt om idkande av följande näringar:

17) användande av motorfordon och andra maskiner som förflyttar sig med egen kraft, fordonsbesiktningar och uppgifter som har samband med dem samt inmatning i fordonsregistret av data om fordonsbesiktningar och om uppgifter som har samband med besiktningar;

17 a) användande av luftfartyg, byggande eller tillverkande av luftfartyg eller deras tillbehör och reservdelar, utförande av underhålls-, reparations- och ändringsarbeten på dem samt drivande av flygplats;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om Bilregistercentralen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 6 november 1992 om Bilregistercentralen (988/92) 5 § samt *ändras* 2, 3 och 9 §§ som följer:

2 §

Verksamhetsområde och uppgifter

Bilregistercentralen tillhandahåller i egenkap av affärsverk tjänster som gäller besiktning och registrering av fordon samt tjänster som gäller förexamen och registrering av körkort. Centralen sköter också de debiterings-, uppbörds- och redovisningsuppgifter i fråga om den egentliga fordonskatten vilka stadgas i lagen om skatt på motorfordon (722/66), om inte något annat stadgas i lag, samt bedriver annan affärsverksamhet som har samband med dess verksamhetsområde.

Rättelse i Bilregistercentralens beslut i för-

valtningssärenden får begäras hos fordonsförvaltningen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Ett rättelseyrkande skall framställas inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. En anvisning om hur begäran om rättelse skall göras skall bifogas beslutet.

Genom förordning och statsrådsbeslut kan även andra lämpliga uppgifter anförtros Bilregistercentralen.

3 §

Tillämpning av koncessionslagen

På Bilregistercentralen tillämpas vad som i lagen om koncession för fordonsbesiktning

(/) i 3—5 §§ stadgas om förut sättningarna för utövande av fordonsbesiktning, i 10 § om tillgången till besiktningstjänster, i 11 § om jäv, i 13 § om tillsyn och i 14 § om tvångsmedel.

9 §

Inrättande och indragning av tjänster

Tjänsten som verkställande direktör inrättas

och dras in av statsrådet, och den specificeras i statsbudgeten. Övriga tjänster vid Bilregistercentralen inrättas och dras in av Bilregistercentralen, som även ändrar benämningarna på dem.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag

om fordonsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Fordonsförvaltningens syfte

För främjande av fordonens trafiksäkerhet och för minskande av de miljöskador som fordonen orsakar samt för skötseln av vissa andra myndighetsuppgifter i samband med fordon och körkort finns en fordonsförvaltning, som är underställd trafikministeriet.

2 §

Uppgifter

Fordonsförvaltningen har till uppgift att

1) sköta datasystemet för vägtrafiken och föra de register över fordon, körkort, motorfordonsskatt och bilinteckning som hör till datasystemet samt behandla ärenden av principiell betydelse som gäller denna registerföring, i enlighet med vad som stadgas särskilt i lagen om ett datasystem för vägtrafiken (819/89),

2) behandla ärenden som gäller typbesiktning och EG-typgodkännande,

3) sköta de uppgifter som ålagts den i lagen om koncession för fordonsbesiktning (/),

4) sköta de uppgifter som ålagts den i lagen om handel med samt installering och reparation av trafikförnödenheter (570/78) samt övriga övervakningsuppgifter som ansluter sig till förbättrandet av trafiksäkerheten,

5) behandla och avgöra ärenden som gäller inteckning i bil samt

6) behandla och avgöra sådana tillstånds-,

dispens-, rättelseyrkande- och besvärärenden som ålagts den särskilt i stadganden eller bestämmelser samt sköta sådana övervakningsuppgifter som ålagts den i stadganden eller bestämmelser.

På fordonsförvaltningen ankommer dessutom de uppgifter som ålagts Bilregistercentralen i lagen om bil- och motorcykelskatt (482/67), de beslut om efterbeskattning som gäller egentlig fordonsskatt och utlåtan ärenden enligt lagen om skatt på motorfordon (722/66) samt ärenden gällande tilläggsskatt i fråga om motorfordonsskatten samt de statsbidragsuppgifter som ålagts fordonsförvaltningen eller Bilregistercentralen i stadganden eller bestämmelser.

Fordonsförvaltningen skall även med stöd av särskilda stadganden eller bestämmelser sörja för andra myndighetsuppgifter inom sitt verksamhetsområde och utföra sådana uppdrag som trafikministeriet ger fordonsförvaltningen.

3 §

Ändringssökande

Ändring i fordonsförvaltningens beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50), om inte något annat stadgas i lag eller förordning.

4 §

Avgifter

I fråga om avgiftsplikt för fordonsförvaltningens prestationer och avgifternas storlek gäller vad som stadgas i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

5 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Närmare stadganden och bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning och med stöd av denna i fordonsförvaltningens arbetsordning.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7 §

Övergångsstadganden

Vad som i ärenden som hör till fordonsförvaltningens uppgifter stadgas eller bestäms om Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen eller om enheten för fordonsförvaltningen gäller när denna lag trätt i kraft på motsvarande sätt den fordonsförvaltning som avses i denna lag.

Ärenden som är anhängiga vid Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen överförs när denna lag träder i kraft till fordonsförvaltningen för behandling och avgörande, om inte något annat stadgas särskilt.

Tjänsterna vid Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen överförs till den fordonsförvaltning som avses i denna lag.

Personalen vid enheten för fordonsförvaltningen övergår i tjänst hos den fordonsförvaltning som avses i denna lag och bibehåller sina rättigheter och har samma skyldigheter som i det tidigare anställningsförhållandet.

Helsingfors den 1 oktober 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Trafikminister *Ole Norrback*

2.

Lag

om ändring av lagen angående rättighet att idka näring

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 27 september 1919 angående rättighet att idka näring 3 § 17 punkten, sådan den lyder i lag av den 11 december 1964 (597/64), samt

fogas till 3 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 11 december 1964 samt genom lagar av den 12 december 1941, den 28 januari 1944, den 8 juli 1961, den 12 augusti 1966, den 16 mars 1979, den 14 juni och den 26 juli 1985, den 20 februari och den 8 maj 1987, den 26 augusti 1988, den 17 maj och den 20 december 1991 samt den 19 februari 1993 (858/41, 72/44, 388/61, 442/66, 320/79, 484 och 635/85, 184 och 483/87, 774/88, 839 och 1549/91 samt 252/93), en ny 17 a punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Genom lag eller förordning stadgas särskilt om idkande av följande näringar:

-----
 17) användande av motorfordon och andra maskiner, som förflytta sig med egen kraft, ävensom användande av luftfartyg, byggande eller tillverkande av sådant fartyg, dess tillbehör och reservdelar samt utförande av underhålls-, reparations- och ändringsarbete å dem, så och drivande av flygplats. (11.12.1964/597)

-----
 17) användande av motorfordon och andra maskiner som förflyttar sig med egen kraft, *fordonsbesiktningar och uppgifter som har samband med dem samt inmatning i fordonsregistret av data om fordonsbesiktningar och om uppgifter som har samband med besiktningar;*

17 a) användande av luftfartyg, byggande eller tillverkande av *luftfartyg* eller deras tillbehör och reservdelar, utförande av underhålls-, reparations- och ändringsarbeten på dem samt drivande av flygplats;

-----
*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.
 Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

3.

Lag**om ändring av lagen om Bilregistercentralen**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 6 november 1992 om Bilregistercentralen (988/92) 5 § samt ändras 2, 3 och 9 §§ som följer:

Gällande lydelse

2 §

Verksamhetsområde och uppgifter

Bilregistercentralen tillhandahåller i egenkap av affärsverk tjänster som gäller besiktning och registrering av fordon samt tjänster som gäller förarexamen och registrering av körkort. Centralen sköter också de debiterings-, uppbörds- och redovisningsuppgifter i fråga om den egentliga fordonsskatten vilka stadgas i lagen om skatt på motorfordon (722/66) samt bedriver annan affärsverksamhet som har samband med dess verksamhetsområde.

Bilregistercentralen har i egenskap av myndighet till uppgift att

- 1) föra register över fordon, körkort, motorfordonsskatt och bilinteckning,
- 2) avgöra frågor som gäller typbesiktning och inteckning i bil,
- 3) sköta de uppgifter som ålagts den i lagen om bil- och motorcykelskatt (482/67) och ärenden som gäller tilläggsskatt på motorfordon,
- 4) sköta de i lagen om handel med samt installation och reparation av trafikförnödenheter (570/78) stadgade uppgifterna samt övriga övervakningsuppgifter som ansluter sig till förbättrandet av trafiksäkerheten,
- 5) främja trafiksäkerheten,
- 6) sträva efter att minska de miljökador som fordonstrafiken orsakar, samt
- 7) svara för andra myndighetsuppgifter inom sitt verksamhetsområde.

Genom förordning och statsrådsbeslut kan även andra lämpliga uppgifter anförtros Bilregistercentralen och genom förordning närmare

Föreslagen lydelse

2 §

Verksamhetsområde och uppgifter

Bilregistercentralen tillhandahåller i egenkap av affärsverk tjänster som gäller besiktning och registrering av fordon samt tjänster som gäller förarexamen och registrering av körkort. Centralen sköter också de debiterings-, uppbörds- och redovisningsuppgifter i fråga om den egentliga fordonsskatten vilka stadgas i lagen om skatt på motorfordon (722/66), om inte något annat stadgas i lag, samt bedriver annan affärsverksamhet som har samband med dess verksamhetsområde.

Rättelse i Bilregistercentralens beslut i förvaltningsärenden får begäras hos fordonförvaltningen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Ett rättelseyrkande skall framställas inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. En anvisning om hur begäran om rättelse skall göras skall bifogas beslutet.

Genom förordning och statsrådsbeslut kan även andra lämpliga uppgifter anförtros Bilregistercentralen.

Gällande lydelse

stadganden utfärdas om indelning av uppgifter i affärsverksuppgifter och myndighetsuppgifter.

3 §

Ordnanande av myndighetsuppgifterna

För skötseln av myndighetsuppgifterna finns i Bilregistercentralen en särskild enhet för fordonsförvaltningen, vars chef eller den som han förordnat därtill, med avvikelse från vad lagen om statens affärsverk stadgar om befogenheter för ett affärsverksstyrelse och verkställande direktör, avgör särskilt de för verket bestämda frågor som gäller

- 1) tillstånd, rättelseyrkande, besvär och dispens,
- 2) övervakning och statsbidrag,
- 3) förändret av register och som är principiellt betydande,
- 4) in-teckning i bil,
- 5) typbesiktning,
- 6) bil- och motorcykelskatt, samt
- 7) tillägsskatt på motorfordon.

Ändring i beslut av enheten för fordonsförvaltningen får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändrings-sökande i förvaltningsärenden (154/50), om inte något annat stadgas i lag.

Rättelse i andra beslut av Bilregistercentralen i förvaltningsärenden än sådana som avses i 1 mom. får yrkas hos enheten för fordonsförvaltningen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Rättelseyrkande skall framställas inom 30 dagar från delgivningen. Anvisning om rättelseyrkande skall bifogas beslutet. Ändring i beslut med anledning av rättelseyrkande skall sökas som stadgas i 2 mom.

5 §

Prissättning

Genom förordning stadgas om de tjänster för vilka statsrådet bestämmer priserna eller den allmänna prisnivån.

Avgiften för en utförd myndighetsuppgift bestäms så att den är högst så stor som de kostnader som uppgiften åsamkar Bilregistercentralen.

Föreslagen lydelse

3 §

Tillämpning av koncessionslagen

På Bilregistercentralen tillämpas vad som i lagen om koncession för fordonsbesiktning (/) i 3—5 §§ stadgas om förut sättningarna för utövande av fordonsbesiktning, i 10 § om tillgången till besiktningstjänster, i 11 § om jäv, i 13 § om tillsyn och i 14 § om tvångsmedel.

(5 § upphävs)

Gällande lydelse

9 §

Inrättande och indragning av tjänster

Tjänsten som verkställande direktör och tjänsten som chef för enheten för fordonförvaltningen inrättas och indras av statsrådet och den specificeras i statsbudgeten. Övriga tjänster vid Bilregistercentralen inrättas och indras av Bilregistercentralen, som även ändrar benämningarna på dem.

Föreslagen lydelse

9 §

Inrättande och indragning av tjänster

Tjänsten som verkställande direktör inrättas och dras in av statsrådet, och den specificeras i statsbudgeten. Övriga tjänster vid Bilregistercentralen inrättas och dras in av Bilregistercentralen, som även ändrar benämningarna på dem.

---

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-
sätter får vidtas innan den träder i kraft.*
